

THE
NIGHT SEDER
BAIS MEDRASH
TAILORED TO FIT YOUR SCHEDULE AND YOUR NEEDS

Week 7
שומרים

ב"מ צ"ג
תוס. ב"מ מ"ב
שו"ע חו"מ ש"ג

לז"נ ר' שמואל-ל יוסף בן ר' מרדכי אהרן ע"ה

לז"נ שלום פנחס בן מרדכי א-ליעזר ע"ה

לז"נ ויצה בת ר' שמואל-ל זאב ע"ה
לז"נ לוי בן דוד שלמה
לז"נ שמואל-ל זאב בן לוי

A program funded solely by the Night Seder Bais Medrash
Please contact us for sponsorship opportunities

שו"ע חו"מ ש"ג

ער

שפתי בהן

חשן משפט שג הלכות שומר שכר

מאירת עינים

סימן שג סעיף א' א' שומר שכר כו'. נראה דלא הו' שומר שכר אלא א"כ שכרו הו' פרוטה, וכן משמע להדיא באשר"י ריש פרק השואל [ב"מ פ"ח סי' א'] וצטור לקמן סימן שמו סעיף י"ג בשם (הר"מ) ד"י *הרמ"ה ע"ש. גרסין בפרק הזהב [ב"מ] דף נ"ח [ע"א] וצפרק אין צין

בן קטן שהפקיד בו. ס"ל להרמב"ם דאע"ג דאין נשבעין על טענת קטן, ה"מ במקום שצריך טענת זרי, אכל לשבעה שומרים א"ל טענת זרי וכו' [סימן ש"א סק"ד]: ג' ויש חולקים בו. צטור סימן ז"ו סעיף ו' כתבתי בפרישה טעם החולקין ע"ש:

המודר [גדרים] דף ל"ו [ע"א], השוכר את הפועל לשמור, פירש רש"י [בגדרים] ד"ה דתניא השוכר את הפועל שנותן לו שכרו של כל יום, אין נותנין לו שכר שבת, לפיכך אם אצדו שבת אינו חייב באחריותו, ואם היה שוכר שבת שוכר חודש שוכר שנה שוכר שבעה נותן לו שכר שבת, לפיכך אחריות שבת עליו, ונתבאר *צ"ח סימן ש"ו סעיף ד':

של האשה בין שהיה ביד האשה. ב' ^(א)קטן שהפקיד או השאיל לגדול נשבע שבועת השומרים לקטן. ^(א)יש חולקין ועיין לעיל (סוף) סימן ז"ו.

הלכות שומר שכר

סימן שג

שומר שכר באיזה דבר חייב או פטור ומאימתי מתחייב

ובו סי' סעיפים

א' ^(א)שומר שכר גם הוא אינו מתחייב בשמירתו ^(א)עד שימשוך במקום שראוי למשוך כמו שנתבאר בסימן רצ"א ^(א)בשומר חנם. הגה ^(א)יש אומרים אדם ששולח לחצירו שום דבר להוליכו למקום אחד ותוך כך שלח לו דורון הו' שומר שכר. ^(א)ראובן שאמר לשמעון יש לך חפץ פלוני למכור אשרתך ואמכרנו ושמעון אומר תנהו בך וכן ^(א)והאומר יהא שלך נעשה ראובן שומר שכר עליו אף על פי ששחק בשקבלו.

שלחן ערוך השלם >מהדורת פריעדמאן< עמוד מס 95 כה חו"מ ט (רצא - שנח) קארו, יוסף בן אפרים הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

מאירת עינים

חשן משפט שג הלכות שומר שכר

שפתי בהן

סעיף ב' ב' ונתן הכספים תחת הקרקע כו'. הטעם, דכל גניבה קרויה לאונס היא ומינצמו עליה התורה, הלכך אין חילוק בין אונס קטן לגדול, והכלל שהשומר צריך שיהיו עיניו פקוחות על הדבר השמור צידו ממיד, ושזו אם נאנס מידו מה היה לו לעשות, דהו"ל דומיא דשבורה ומתה דפטריה מיניה רחמנא: ג' ואפילו אם אילו היה שם דא היה יבול דהצ"ח כו'. אע"ג דנעיל לעיר צעידנא דעילי אינשי וזא ארי וטרף כו', כתבו הטור [סעיף ח'] והאמחר ומור"ם ז"ל צמחון סעיף י' דאלינא דכו"ע אם גס כשהיה כאן לא היה יכול להציל פטור, דשאני הסס דסס האונס דטריפת זאב עליה, משא"כ הכא דסס גניבה עליו, ולכך צעין שיהא סס דוקא. ועיין פרישה [סעיף ב'] שכתבתי על פי לשון הטור שהוא קלם צעין ^(א)אמר פירוש אחר*:

בעידנא דניימי אינשי ונגנבו או קפץ עליו חולי ולא יכול לשומרים ^(א)וכל כיוצא בזה חייב ואפילו הקיפו חומה של ברזל ^(א)אפילו אם אילו היה שם לא היה יכול להציל חייב בגניבה ואבידה אלא אם כן היה שם ולא היה יכול להציל.

1 גם ציונים ומקורות (ה) טור סעיף ז' בשם יוסלמי *שבועות פ"ח ה"א טוס' ור"ש ב"ק פרק היקום חו"מ ב"ז צ"א ד"ה כגון ור"ש סי' ה', לאפוקי הנהגה מרדכי סס סי' ר"ו ורבינו יוסף נחבי
2 ד"א א' ח"ה
שלחן ערוך השלם >מהדורת פריעדמאן< עמוד מס 96 כה חו"מ ט (רצא - שנח) קארו, יוסף בן אפרים הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

ב"מ צ"ג

שומרי גנות ופרדסות: מתני' ^(א) ארבעה שומרים הן שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר ^(ב) שומר חנם נשבע על הכל ^(ג) והשואל משלם את הכל ונושא שכר ^(ד) והשוכר נשבעים על השבורה ועל השבויה ועל המתה ומשלמין את האבדה ואת הגניבה: גמ' ^(א) מאן תנא ארבעה שומרים אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוב רבי מאיר היא אמר ליה רבא לרב נחמן מי איכא דלית ליה ארבעה שומרין אמר ליה הכי קאמינא לך מאן תנא שוכר כנושא שכר רבי מאיר היא והא רבי מאיר איפכא שמעינן ליה ^(א) דתניא שוכר כיצד משלם ר' מאיר אומר כשומר חנם ר' יהודה אומר כשומר שכר רבה בר אבוב איפכא קתני אי הכי ארבעה שלשה ניהו אמר רב נחמן בר יצחק ^(א) ד' שומרין ודיניהם שלשה ההוא רעיא דהוה קא רעי חיותא אגודא דגהר פפא שריג חדא מינייהו ונפלת למיא אתא לקמיה דרבה ופטריה אמר מאי הו"ל למעבד הא

בבא מציעא (תלמוד בבלי >עוז והדר< עמוד מס 197 כג בבא מציעא תלמוד בבלי) הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

צג: השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא

ובא זאב וטרף. בשעת משלחת זאבים ור' יהודה היא דלמור⁽⁶⁾ ואז אחד אונס: **אי** הכי אמאי פטור תחילתו בפשיעה וסופו באונס הוא. וא"ת לאזי נמי דמוקי לה⁷ בעידנא דעילי אינשי מי ניתא והא מ"מ אס היה יכול להציל הוא וי"ל דלא חשיב ליה פשיעה אלא גניצה ואצירה ויש ללמוד מכאן דתחילתו דכעין גניצה ואצירה וסופו באונס דפטור ומהא דלמור רב דהמפקיד (לעיל דף לו. וספ) אפי' שומר שכן שמסר לשומר חנם פטור לפי שמסר לכן דעת אין ראייה דאפילו סבר רב תחילתו ככעין גניצה ואצירה וסופו באונס חייב אפילו הכי פטור דאין לנו לומר שדלמי שומר חנם לא ישמור מגניצה ואצירה רק מפשיעה והוא ליה תחילתו ככעין גניצה ואצירה אלא סתם כן דעת רגיל לשמור הרבה אפילו מדברים שאינו חייב ושמה אפילו מסרו לשומר חנם ופטוריה מפשיעה פטור דלא חשיב תחילתו ככעין גניצה ואצירה.

איבעי דף לעבורי חדא חדא. נראה דלא חשיב לה פשיעה מהאי טעמא אלא כעין גניצה ואצירה ומחייב מטעמא דלדעתא דהכי יהי לך אגרא דמיעטר נטירותא יתירתא כרז חסדא ורצה בר רב הונא מדמיימי לה הכא ואחי שפיר דקאמר בסמוך כרז לזוהו קמאי שרזו לפטור מדבריה דאס לא כן אמאי לזוהו דמילתא דפשיעה הוא שהן חייבים דאפילו שומר חנם חייב וסבר רב פפא דהכא כרזא דפרק הכונס (י"ק דף נה.) דלמור משום דלביצי לך לעבורי חדא חדא לאו פשיעה היא ולא כרז כהנא דלמור התם דהוי פשיעה גבי נפלה לגינה: **אמר** רבה התם גברי דפרמוסקי הוו. אפילו גרים רבא אחי שפיר אע"ג דרזא מוקי בהגזל קמא (ספ דף קה:.) מילתא דרב הונא בר אבין שקדם ונשבע אצל היכא דלא נשבע אפילו שומר חנם עושה עמו דין ואינו נשבע הכא לדברי השואל משיב וליה לא סבירא ליה: **דאי** רבא ק"א הוו [אתין] מצדין ליה. והשתא אפילו לא הוכר הגגג הוא חייב כיון דפשע ולא נקט גמרא הוכר הגגג אלא משום התלמודים שהיו ספורים דמשום דהוכר הגגג חייב:

סיגפה ומתא אינו אונס. חימה דפשיעה דפשיעה גמורה הוא וי"ל דקמ"ל דאפילו יש לתלות ולומר שמתה גס כשציל דבר אחר אפילו הכי חייב דלא היה לו לסגפה: אימא

עמו דין ואינו נשבע אמר רבא "התם גברי דפרמוסקא הוו קיימי דאי רמא קלא הוו ומצלין ליה: **תחרי**" פ"ז אחר אינו אונס וזו יתירה אוויר רבי יהודה. **אויור** רשומות **וינולתה** זאריה אה זארי אחר

הא נטר בדנטרי אינשי. ואין (6) אצירה אלא אונס: בחזיו מתא. שומרי העיר צלילה שכל סמך אנשי העיר עליהם לשמור גופס וממונם הנהו ודאי צעו נטירותא יתירתא: ארי ודרם. ארי דרכו לדרכם הצהמה צמקוס שמואלה ודך ואז למורפה חיה ולהולכה צמקוס שהוא צמקוס ושם הורגה: באי פ"ז וכו'. אפי"ה חייב: א"ה אמאי פטור. כי אין יכול להציל: תחילתו הוה בפשיעה. גבי כל מוזקין קטנים וקלים דהוא יכול להציל שהרי הניחם וצא לו וסופו נמי נהי דמוק חזק צא עליהן שאס היה שם לא היה יכול להציל והו"ל אונס מיהו תחילתו ככעין גניצה ואצירה דהכי פסקין הלכתא דהמפקיד (לעיל דף מו.) דשמיט ק"א ארי וע"ל. מאימנו שאנס הוא: שומר חנם יש לו דקדמ. בחנם. ולא לשכור אנשים ושומר שכן יש עליו לשכור: עד כדי דמיהם. של צהמות: ודיכן מצינו. דקא רמימ עליה לשכור אנשים משלו: פ"ז וכו'. דחיותא. כושר הצהמות שמכר צנן כרז ולמודות צמיו: פ"ז וכו'. שאלה יתירתא. שאלה יעטרך לחזור אחר הצהמות לקנות: פ"ז וכו'. פ"ז וכו'. דהוה דרבה. דלמור לעיל דמכי נטר כדנטרי אינשי הוה אידך (אונס ופטור): פ"ז וכו'. פ"ז וכו'. ונהי דלאו פשיעה הוא אונס נמי לא הוה והו"ל ככעין: אגמ"ל דנרש. גשר של נרש: בבר אחת. כלומר צנן עמך ואומתך: שבו. שם הגגג לסטים מוזין היה: חייב. לשלם הוציל והוכר הגגג ולא יפסיד כלום עליו לטרוח אחר הגגג עד שיוצא מידו: עושה עמו דין. פרעון והיינו פליגי דהא רובא שומר חנם הוה וחיביה רב נחמן לשלמו: דפרמוסקא. אנשי השלטון היו שם: **מתני** בשעת משלחת צהירות זאבים. שמיה רעה משלחת צהירות המלך קופלת היא על אדם אחד: פ"ז וכו'. גרסי' ומד לטקס קאמר: הברד"ם. פוטרי"ם צלע"ו: פ"ז וכו'. עינה דרעז או העמידה צקין צממה וצחורף צניה לענות נפש (מגדל) מתרגם לקנפא נפש: ע"תה פ"ז וכו'. אוקימנא צ"ה המפקיד (לעיל דף לו:.) מקפחו ועלתה לזקוק הרים חדין וגטתין: **גמ'** האי מסר נפשיה. הלכתי ע"מ כן צא או ליהרג או להרוג ויקח"ל ממנו אצל הרועה אין לו למסור נפשו על כך: אשכחיה רועה. לגגג קודם שנטל הימנו כלום וגממו"ל ומירפו: אמר פ"ז וכו'. מוסקת ויבאש (שמות טו) מתרגמי' וסרי וצתשו' הגאונים ראמי קריא פושע: קך

בבא מציעא (תלמוד בבלי - שו"ת הורד"ק) עמוד מס 198 כב בבא מציעא (תלמוד בבלי) הורד"ק ע"י תכנת אוצר החכמה

אָמַר שְׁמוּאֵל כַּסְפִּים אֵין לָהֶם שְׁמִירָה בִּי. לְרִיךְ עֵינֶיךָ אִם שְׁמַרְסָה צִקְרָקֶע (ה) וְגִגְנִי מִשֶּׁסְּ אִם שׁוֹמֵר שְׁכָר חֵיב וּצְפָרְקֶה הַכּוֹנֵס (ב"ק דף ט. וסס ד"ה כ"ה) מִשְׁמַע דְּחֵיב דְּפָרִיךְ אֲבִי לְרִב יוֹסֵף וְהָאֵמֶר ר' יוֹסֵף הָטוּעֵן טַעֲנַת גִּגְנִי צִקְרָדָה מִשְׁלֵס תְּשֻׁלוּמֵי כֶּסֶף וְאִי שׁוֹמֵר אֲצִדָּה שׁוֹמֵר שְׁכָר הוּא קִרְנָה צַעֲי לְשֻׁלוּמֵי וּמֵאִי פִּרְיָ דְּלִיקְמָה¹ צַעֲיֵן שְׁגִגְנָה צִקְרָקֶע כְּגוֹן שְׁהַעֲמִיק צִקְרָקֶע ק' אֲמוֹת אִם שְׁתַּקְפָּתוּ שִׁנְיָה אִם חֻלִּי אֲלֵמָה כָּל גִּינִיָּה לֹא הוּא אֲוִיָּה לְסַטְיָס מוֹזִיין וְכֵן צִקְרָקֶע לֹא אִי אֲמַרְתָּ צִקְרָקֶע חֵסֶן שְׁכָר מִשְׁלֵס כֶּסֶף וְאִי לְסַטְיָס מוֹזִיין גִּגְנִי הוּא שׁוֹמֵר שְׁכָר נִמִּי מִשְׁלֵס כֶּסֶף מִשְׁמַע דְּצִשׁוּס גִּינִיָּה לֹא מִפְטוֹר שׁוֹמֵר שְׁכָר אִם לֹא צַעֲנַת גִּינִיָּה לְסַטְיָס מוֹזִיין מִיָּהוּ הִנְהוּ יֵשׁ לְדַחֲוֹת דְּה"מ לְמִימֵר וְלִיטַעֲמִיךְ דְּצִלָּא הִכִּי נִמִּי מֵאִי לְמִימֵר וְלִיטַעֲמִיךְ אֲפִי גִזְלָן הוּא תְּמַלָּא שׁוֹמֵר שְׁכָר מִשְׁלֵס כֶּסֶף צִבְעֵלִיס וְיֵשׁ לְהַצִּיף רִאִיָּה מִפִּי הַשְׁאוּל (לְקַמֵּן דף ט. וסס) דְּכִי יִלְיָף גִּינִיָּה וְאֲצִדָּה צִשׁוּלָא מִשׁוֹמֵר שְׁכָר פִּרְיָ מֵהַ לְשׁוֹמֵר שְׁכָר שְׁכָר מִשְׁלֵס כֶּסֶף צַעֲנַת לְסַטְיָס מוֹזִיין וּמִשְׁנֵי אִי צַעֲנַת אִימָה גִזְלָן הוּא מִשְׁמַע שְׁאִין שׁוֹס גִּינִיָּה שִׁפְטוֹר צֶה שׁוֹמֵר שְׁכָר אֶךְ תְּמַהוֹן גְּדוּל הוּא לְמַה לֹא יֵהֵא אֲוִיָּה אִם הַעֲמִיק צִקְרָקֶע ק' אֲמוֹת דְּמֵאִי ה"ל מוֹ לְמִיַּעֲבֵד אִם אִם תְּקַפְתּוּ שִׁנְיָה אִם חֻלִּי גְדוּל וְאֶךְ יִתְכֵן שְׁשׁוּס גִּינִיָּה לֹא נִמְלָא שְׁתַּהֵא אֲוִיָּה גִמּוֹר כְּלִיטְיָן מוֹזִיין וְלִרְצָה אִתָּה לִיָּה צִסּוֹף הַפּוֹעֵלִיס (לְקַמֵּן דף ט. וסס) דְּאִי עַל צַעֲדִנָּה דְּעִיָּלִי אִינְשֵׁי פְטוֹר א"כ תְּמַלָּא גִינִיָּה אֲוִיָּה צִשׁוֹמֵר שְׁכָר וּמִיָּהוּ יֵשׁ לְדַחֲוֹת דְּרִבָּה יִסְבּוֹר כְּאִידֶךְ שִׁנְיָה דְּקִרְנָה עֲדִיק כְּרִב יוֹסֵף צִבְכּוֹס (ב"ק דף ט. וסס) וּמ"מ אִין סְבָרָה כָּלֵל שְׁלָא נִמְלָא גִינִיָּה אֲוִיָּה שִׁפְטוֹר צֶה שׁוֹמֵר שְׁכָר וְאִין לְתַרְן דְּהַשְׁאוּל וְחֵיב רַחֲמִנָּה שׁוֹמֵר שְׁכָר צִגִּינִיָּה אֲע"פ שְׁהִיא קְרִיבָה לְאֲוִיָּה כְּדֵאֲמַר צֶהֲשׁוּלָא (לְקַמֵּן דף ט. וסס) חֵיב אֶךְ כָּלֵל גִּינִיָּה אֲוִיָּה דֵּהֵא צִבְכּוֹס מוֹזִיין הוּא פְטוֹר אֲע"ג דְּגִגְנִי הוּא לְרִב יוֹסֵף א"כ מֵאִי מִשְׁנֵי צֶהֲשׁוּלָא (דף ט. וסס) לְסַטְיָס מוֹזִיין גִּזְלָן הוּא אֲכַתִּי אִיכָא לְמִיפְרָךְ מֵהַ לְשׁוֹמֵר שְׁכָר שְׁכָר מִשְׁלֵס כֶּסֶף צַעֲנַת גִּינִיָּה אֲוִיָּה תֵּאֲמַר צֶהֲשׁוּלָא דְּכִי יִלְיָף שְׁחֵיב צִגִּינִיָּה וְאֲצִדָּה לֹא יִשְׁלֵס כֶּסֶף אֲפִילוּ צַעֲנַת גִּינִיָּה אֲוִיָּה דְּמִסְתַּמָּה הוּא חֵיב קֶרֶן כָּלֵל אֲוִיָּה² דְּכַעֲיֵן זֶה פִּרְיָ פ"ק דְּמִנְחָוֹת (דף ט. וסס) גִּבִּי הָאֵלֶן לְהוֹצִיף הַטְרַפָּה וּצְפָרְקֶה שׁוֹר שְׁנִגְדָה ד' וְהִי (ב"ק דף ט. וסס) גִּבִּי שׁוֹר הַאֲלִטְדִין מֵהוּ לְגִבִּי מוֹצֵנָה וְנִרְאָה דְּכִיּוֹן דִּלְתִּי שׁוּלָא מִק"ו דְּשׁוֹמֵר שְׁכָר אִין לְחִיבֵי צִגִּינִיָּה אֲוִיָּה צִקְרָקֶע וְדִי לְצֵא מִן הַדִּין לְהִיּוֹת כְּדִין דְּשׁוֹמֵר שְׁכָר פְטוֹר מִגִּינִיָּה אֲוִיָּה אֶךְ שׁוּלָא כֵן

וְהוּא אֲצִל חֲבֵרוֹ צִרְדָן שְׁמַסְרָם³ לְבָנוּ וּלְבָתוֹ ז' שְׁלָא כְּרָאוּי חֵיב זָרִים וְאִם שִׁימֵר כְּדָרְךָ בְּשִׁלְמוֹת כּוֹלָהוּ שְׁלָא אִלָּא צִרְדָן וְהַפְשִׁילָן ; לְמִיַּעֲבֵד אֲמַר רַבָּא⁴ וְצִרְדָת הַכֶּסֶף בִּידֶךְ ד' וְא"ר יִצְחָק לְעוֹלָם וְזִי בִידוֹ שְׁנֵאֲמַר וְצִרְדָת לְעוֹלָם יִשְׁלִישׁ אֲדָרָם קָע וְשִׁלְשׁ בְּפִרְקַמְטִיָּא ר' יִצְחָק אֵין הַבְּרַכָּה וּמִיּוֹ מִן הָעֵין שְׁנֵאֲמַר בֵּה בְּאִסְמִיךְ תִּנְא דְּבִי זֶה מִצְוִיָּה אִלָּא בְּדָבָר נֵאֲמַר יִצוּ ה' אֶתְךָ אֵת ה' הַהוּלָךְ לְמוֹד אֵת מִלְפָּנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ ז' דִּינוֹ הַתְּחִיל לְמוֹד יִכָּה בְּכִרֵי הוּא מוֹדֵד זִילָת שׁוֹא ה' לְפִי שְׁאִין בֵּה הַשְׁקוֹל וְלֹא בְּדָבָר וְיֵא אִלָּא בְּדָבָר הַסְמִי וְה' אֶתְךָ אֵת הַבְּרַכָּה⁵ כַּסְפִּים אֵין לָהֶם ז' רַבָּא וּמוֹדֵי שְׁמוּאֵל שׁוֹת⁶ דְּלֹא אִטְרַחוּהוּ זָרָאִי שְׁבַת שִׁיעוֹר ז' מוֹחִיב⁷ וְאִי צוֹרְבָא ז' וְהַאֲדִינָא דְּשִׁכְחִי בִּיחֵי פְרוּמָאִי אֵין לָהֶם (אִי נִמִּי בִין הַקְרָנוֹת⁸) ז' הַסְמוּךְ לְקִרְקֶע אִם ז' לְרִב אִשִּׁי הַתֵּם תִּגֵּן אֲמַר כָּל שְׁאִין הַכֶּלֶב ז' הַבָּא מֵאִי מִי בְּעִינֵן יְעִינֵן ג' טַפְחִים הַבָּא זָרָם מִסִּיכְרָא⁹ טַפַּח דְּאוֹרְבִנִי אִיגְנוּב אֲמַר פְּשִׁיעוּתָא הִיא הוּא אֲע"ג דְּלִעֲנִין גוֹרָא ה' וְסוּפּוֹ בְּאוֹנֵם פְטוֹר גְּבָרָא דְּאִפְקִיד זְוִי זְבִינְהוּ¹⁰ אֵתָא לְקַמִּיָּה שְׁלִים¹¹ הַהוּא גְּבָרָא בְּקַרְטִלִּיתָא וְאִיגְנוּב יִדִּיה זִיל שְׁלִים אֲמַר

בבא מציעא (תלמוד בבלי - עמוד ודוד - עמוד מס 95 ג' בבא מציעא תלמוד בבלי) חודש י"י וחמשת אוגוסט החמשה